



provincie **HOLLAND**  
**ZUID**

Aan Provinciale Staten

## GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis  
Postbus 90602  
2509 LP Den Haag  
T 070 - 441 66 11  
www.zuid-holland.nl

Datum  
Zie verzenddatum rechtsonder

Ons kenmerk  
PZH-2020-754412460  
DOS-2017-0009702

Bijlagen  
1

Onderwerp

Brief inzake voortgang van de uitvoering van de nationale Tuinbouwagenda 2019 - 2030

Geachte Statenleden,

Hierbij ontvangt u het jaarlijkse voortgangsbericht van de uitvoering van de nationale Tuinbouwagenda 2019-2030, zoals toegezegd in de overlegvergadering van de commissie RWE op 27 november 2019.

### **De Zuid-Hollandse Greenports**

Zuid-Holland kent een diversiteit aan Greenports: de Duin- en Bollenstreek met bollenteelt en sierteelt, het tuinbouwcluster met vruchtgroente, bloemen en potplanten in West-Holland, het sierteeltcluster in de Greenport Aalsmeer en de boomteelt in de regio Boskoop. Deze Greenports vormen een belangrijke motor voor de Zuid-Hollandse en de Nederlandse economie en dragen bij aan de werkgelegenheid in Zuid-Holland. De combinatie van excellente teelt, de nabijheid van twee Mainports, een efficiënt logistiek systeem en de inzet op kennis en innovatie maakt dat Nederland internationaal een topositie heeft als productie- en handelsland voor vers- en sierteeltproducten. Daarnaast leveren we op deze manier een bijdrage aan de oplossing van wereldwijde maatschappelijke vraagstukken op het gebied van gezonde voeding en vergroening.

De provincie Zuid-Holland voert al jaren beleid op de ontwikkeling van de Greenports, zodat deze topositie behouden kan blijven. Hiervoor is nodig dat de Greenports een transitie doormaken. Deze is gericht op kwalitatief beter (duurzaam) productieareaal, schaalvergroting, bovenregionale triple helix samenwerking, duurzame energie, digitalisering, ketenintegratie en nieuwe verdienmodellen op basis van de strategie 'Feeding and Greening the Megacities'. Het garanderen van een duurzame, innovatieve toekomst voor deze belangrijke economische sector vraagt inzet van ondernemers, kennisinstellingen én overheden. De provincie pakt haar rol in het versterken van het netwerk en in het verbinden en faciliteren van deze transitie.

Enkele feiten en cijfers die de omvang en het belang van het cluster Greenports duiden:

- Het tuinbouwcluster is goed voor 3,4 procent van de totale werkgelegenheid in Nederland en zorgt daarmee voor circa 300.000 banen (254.000 FTE). Van de totale uitgaven aan onderzoek en ontwikkeling (R&D) in Nederland wordt 4,5 procent door de tuinbouwketen gedaan. De totale bijdrage van de tuinbouwketen aan de Nederlandse economie is 2,7 procent van het bruto binnenlands product en is daarmee ruim 2 keer groter dan Schiphol.
- Nederland is de tweede grootste exporteur van agrofood ter wereld. Het aandeel van Nederlandse bloemen op de wereldmarkt bedraagt 60%, het aandeel Nederlandse bloembollen zelfs 90%. Het overgrote deel hiervan wordt verhandeld via Zuid-Holland. Daarnaast is Nederland wereldwijd de grootste exporteur van verse groenten. De meeste export vindt plaats naar Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en België, daarna de rest van Europa. Een deel van de producten, zoals bloembollen, wordt wereldwijd geëxporteerd.
- Ruim de helft van alle sierteeltbedrijven onder glas in Nederland is in Zuid-Holland gevestigd. Dat geldt voor ruim 40% van de teeltbedrijven in glasgroente. Het aandeel boomkwekerijen en bloembollenbedrijven in Zuid-Holland bedraagt ruim 10% van het totaal in Nederland. In onze provincie waren in 2019 1505 teeltbedrijven in de tuinbouw gevestigd, waarvan 1147 glastuinbouwbedrijven, 276 boomkwekerijbedrijven en 82 bloembollenbedrijven.
- De productiewaarde van het Zuid-Hollandse glastuinbouwcomplex bedraagt 3,6 miljard euro per jaar, de werkgelegenheid ruim 40.000 arbeidsjaren. Het opengronds tuinbouwcomplex, bestaande uit bloembollen en boomkwekerij, heeft een toegevoegde waarde van bijna 300 miljoen per jaar en werkgelegenheid van bijna 4000 arbeidsjaren.
- De handelswaarde van Nederlandse zaden en uitgangsmaterialen bedraagt €2,5 miljard op jaarbasis. De handelswaarde van technologie, kennis en innovatie op het gebied van de tuinbouw bedraagt jaarlijks €1 miljard. Het aandeel van Zuid-Holland hierin is ongeveer 70%.

### **Het Tuinbouwakkoord en de nationale Tuinbouwagenda 2019-2030**

Greenports Nederland, de landelijke netwerkorganisatie voor de tuinbouw, heeft, samen met Greenport Holland (de verenigde brancheorganisaties) en de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen, een Tuinbouwakkoord opgesteld. Hierin heeft de samenwerking op de verschillende ambities tussen de partners en de Rijksoverheid vorm gekregen in een nationale Tuinbouwagenda 2019-2030.

Op 14 maart 2019 is het Tuinbouwakkoord ondertekend door de partners, verenigd binnen Greenports Nederland en Greenport Holland en het ministerie van LNV.

Het Tuinbouwakkoord bevestigt de samenwerking op het gebied van de transitie die de tuinbouw nodig heeft om een leidende positie in de wereld te kunnen behouden. De provincie is een van de partners hierin, samen met het ministerie van LNV (coördinerend ministerie voor het Tuinbouwakkoord, zorgt mede voor betrokkenheid van de andere departementen), de provincies Noord-Holland, Gelderland en Limburg, de zeven Greenports, de betrokken bedrjvennetwerken, brancheorganisaties en kennisinstellingen. De provincie draagt hiermee geen bevoegdheden over, maar bevestigt haar belangrijke en leidende positie in het netwerk van het tuinbouwcluster. Gedeputeerde Bom-Lemstra is sinds oktober 2019 voorzitter van Greenports Nederland.

### **Gevolgen Covid-19 voor de tuinbouw en de nationale Tuinbouwagenda**

Wereldwijde maatregelen om verspreiding van het coronavirus in te dammen, veroorzaakten in maart van dit jaar een acute noodsituatie in de Nederlandse tuinbouw. Vraaguitval, logistieke problemen en tekort aan arbeidskrachten verstoorden abrupt de cyclus van productie, handel en verkoop van vers product als bloemen, planten, groenten en fruit en zaden en jong plantgoed.

Gelukkig is de tuinbouwsector goed georganiseerd, mede door de inspanningen van de provincie Zuid-Holland bij de oprichting van Greenports Nederland en de totstandkoming van de nationale Tuinbouwagenda. Hierdoor kon de sector snel in actie komen. Meteen bij de start van de crisis werd een gezamenlijke crisisorganisatie ingericht. Gedeputeerde Bom-Lemstra heeft als voorzitter van Greenports Nederland zitting in de regiegroep van de crisisorganisatie. De crisisorganisatie bestaat uit Greenports Nederland, de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen, de brancheorganisaties verenigd in Greenport Holland, de Rabobank en het ministerie van LNV. Tuinbouworganisaties werken ieder hard aan oplossingen voor knelpunten bij ondernemers in hun eigen deelsector. Samen pakken ze collectieve knelpunten op, bijvoorbeeld op het gebied van arbeid, financiën en logistiek. Greenports Nederland brengt kennis en netwerk bijeen om de gezamenlijke aanpak te coördineren en faciliteren.

Door deze gezamenlijke aanpak is de specifieke problematiek van de tuinbouw, met name de sierteelt, snel en goed voor het voetlicht gebracht. Dit heeft geresulteerd in een landelijke steunmaatregel in de vorm van een noodfonds voor de sierteelt en de voedingstuinbouw die aan de horeca levert. Ook zijn de criteria voor maatregelen als NOW en de garantstelling voor kredietverzekeringen aangepast aan de specifieke omstandigheden van de tuinbouwsector. De tuinbouwsector is zelf ook aan de slag gegaan met aanpassing van bedrijfsprocessen om kosten te besparen. Daarnaast is de sector zich er scherp van bewust dat het belangrijk is om meer robuust te worden voor crises zoals deze. Naast een effectanalyse, die gedaan is om de impact van de coronacrisis op de korte en middellange termijn in beeld te krijgen, wordt daarom in opdracht van de crisisorganisatie gewerkt aan een scenarioanalyse voor de lange termijn. De coronacrisis legt immers de kwetsbaarheden van het gehele tuinbouwcluster bloot. Het doel van de analyse is ondernemers in de tuinbouw ondersteunen bij het maken van keuzes voor de toekomst. Dit geeft hen flexibiliteit en veranderkracht, om bijvoorbeeld nieuwe markten te ontwikkelen. Uitgangspunt is dat de analyse handelingsperspectieven biedt voor de vele ondernemers en beleidsmakers in alle facetten van de tuinbouwketen. Deze resultaten worden de komende maanden benut om de nationale Tuinbouwagenda zo nodig te herijken.

De crisisorganisatie is in de zomer in een kleinere bezetting en lagere frequentie samengekomen. Zij zetten zich in op het veilig blijven stellen van de gezondheid van de werkenden in de sector en van de financiële positie van de bedrijven, het oplossen van resterende knelpunten ontstaan door de coronacrisis(maatregelen) en het veilig stellen van de ambities van de nationale Tuinbouwagenda. Sinds half oktober, toen er nieuwe coronamaatregelen werden genomen door het kabinet, is de crisisorganisatie weer opgeschaald. De focus ligt sindsdien op het inventariseren van de schade voor bedrijven in de voedselstuinbouw en aardappelen en het monitoren van eventuele beperkingen aan de open grenzen binnen de EU voor personen en goederen.

### **Voortgang transitietafels nationale Tuinbouwagenda**

Vanwege de coronacrisis en de gevolgen hiervan voor de tuinbouwsector zijn de prioriteiten tijdelijk wat verschoven. Dit komt logischerwijs door de verlegde focus van tuinbouwondernemers en door inzet van de programma-organisatie van Greenports Nederland in de crisisorganisatie. De samenwerking tussen de partners in Greenports Nederland, Greenport Holland en de topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen is door de komst van de crisisorganisatie hechter geworden. De transitietafels profiteren hiervan.

Hieronder schetsen wij u per tafel wat de voortgang in 2020 is en welke concrete resultaten en projecten er in Zuid-Holland spelen.

### **Energie**

De ambitie van Greenports Nederland is om de glastuinbouwsector in 2040 klimaatneutraal te krijgen. Er is een energietransitie nodig om de concurrentiepositie op lange termijn te behouden, de afhankelijkheid van gas en andere fossiele brandstoffen te verminderen en bij te dragen aan de internationale klimaatdoelen. De transitietafel Energie is opgegaan in het landelijke transitiecollege Kas als Energiebron. Het transitiecollege voorziet in de aansturing van de tuinbouwparagraaf van het Klimaatakkoord met onderliggende convenanten. Ook staat het college aan de lat voor het thema energie in de gebiedsaanpak van de Tuinbouwagenda.

In onze provincie zijn, als grootste glastuinbouwprovincie, de nationale issues die in de sector spelen zeer relevant. Het betreft dan met name de discussie over de Opslag Duurzame Energie (ODE), en de borging en uitbouw van de CO<sub>2</sub>-voorziening aan de tuinbouw. In Greenports Nederland en via het Transitiecollege voeren we het gesprek met het Rijk over deze onderwerpen. Ook is de vormgeving van de Wet Collectieve Warmtevoorziening (Warmtewet 2) relevant voor de ontwikkeling naar duurzame warmte van de sector in onze provincie. Voor elk van de Greenports is in het Klimaatakkoord en Tuinbouwakkoord afgesproken dat een Gebiedsvisie voor de route naar klimaatneutraliteit wordt opgesteld. In de Greenport West-Holland is deze Gebiedsvisie opgesteld in het kader van de reeds bestaande samenwerking in het Energieakkoord van de Greenport. Specifieke majeure ontwikkelingen uit deze Gebiedsvisie zijn het Warmte Systeem Westland, de Warmte Samenwerking Oostland en Duurzaam Voorne. Ook de ontwikkeling van de hoofdinfrastructuur voor warmte, het project WarmtelinQ, is zeer relevant voor de sector. Als provincie vervullen we een regisserende en faciliterende rol in het Energieakkoord. In dit akkoord werken we aan een goed verloop, coördinatie en afstemming van de genoemde ontwikkelingen, zorgen voor communicatie en kennisontwikkeling en ondersteunen nieuwe initiatieven die aan de opgave bijdragen. Dit najaar nemen GS een besluit over de voortzetting van de samenwerking in dit akkoord. De uitvoering van de Gebiedsvisie vormt daarbij een belangrijk element.

De andere in de provincie gelegen Greenports kennen geen apart Energieakkoord maar stellen wel een Gebiedsvisie op. Deels spelen daar dezelfde issues, met name in de Greenport Aalsmeer. In de Greenports Duin- en Bollenstreek en Boskoop spelen deels andere zaken, door focus op verschillende teelten en minder gespecialiseerd glas. Zo vormt in de Greenport Boskoop de aanwezigheid van voldoende capaciteit op het elektriciteitsnet een knelpunt. De Duin- en Bollenstreek heeft een specifieke seizoensgebonden warmtebehoefte voor het drogen van de bollen.

### **Ruimtelijke inrichting**

De ambitie is om in 2030 te beschikken over klimaatbestendig en modern productieareaal. Dit is gericht op duurzame productie, circulaire inrichting, meer biodiversiteit en beschikbaarheid van energie en warmte, schoon water en andere productiefactoren. De toegevoegde waarde van samenwerking binnen Greenports Nederland zit vooral in het stimuleren van de gebiedsgerichte uitwerking door het organiseren van landelijke sturing en delen van expertise. Ruimtelijke oplossingen vinden bedrijfsleven en overheden binnen de Greenports en de uitvoering blijft dus regionaal.

Er lopen op dit moment meerdere initiatieven voor gebiedsgerichte trajecten. In het gebied Baan en Sotaweg (gemeente Kaag en Braassem) in de Greenport Aalsmeer zijn gebiedstekensessies in voorbereiding. Hiervoor hebben ondernemers en grondeigenaren initiatief genomen. In de gebieden Oranjepolder (gemeente Westland) en in de Duin- en Bollenstreek starten op korte termijn gebiedstrajecten gericht op modernisering van het teeltareaal. Daarnaast heeft de provincie onlangs ten behoeve van de gebiedsontwikkeling in de Broekpolder het Convenant Broekpolder 2040 ondertekend. Hiermee beoogt de provincie, samen met Coöperatie Broekpolder 2040, gemeente Westland en Hoogheemraadschap Delfland, de ontwikkeling van een toekomstbestendig glastuinbouwgebied waarin men goed kan wonen, werken en recreëren. De provincie draagt hiermee bij aan het belang van toekomstbestendige glastuinbouw, goede bereikbaarheid, energietransitie en duurzaam waterbeheer in dit gebied.

Voor wat betreft de tuinbouwgemeenten Lansingerland, Pijnacker-Nootdorp, Waddinxveen en Zuidplas is er een werkboek Oostland opgesteld. Hierin zijn kansen benoemd voor het tuinbouwcluster in de toekomst, zowel in het kader van herstructurering en modernisering, als verduurzaming en innovatie. Deze kansen worden in gezamenlijkheid met de gemeenten uitgewerkt tot plannen van aanpak en instrumentarium om de Greenport te optimaliseren. Het eerder opgestelde werkboek Westland en het werkboek Oostland zullen in 2021 gaan leiden tot een geïntegreerde ruimtelijk-economische strategie voor de Greenport West-Holland. Daarbij wordt ook het agrologistieke deel van het tuinbouwcluster betrokken.

### **Verslogistiek**

Nederland geldt als één van de belangrijkste logistieke draaischijven voor tuinbouwproducten in de wereld. Import en (re)export van groenten, fruit, bloemen en planten vormen een belangrijk deel van de handelsstromen van en naar Nederland. Een vrije toegang tot de Europese markt is daarvoor cruciaal. Het logistieke netwerk staat onder druk vanwege te weinig fysieke capaciteit, ontbrekende knooppunten, onvoldoende onderlinge samenwerking en uitwisseling van data. De transitietafel Verslogistiek is gestart met een project gericht op digitalisering bij de inspectiediensten en doet onderzoek naar de effecten van e-commerce op de logistieke keten. De afgelopen maanden heeft de transitietafel een actieve rol gespeeld in de crisisorganisatie om ongestoord wegtransport en luchttransport voor tuinbouwproducten te waarborgen.

Multimodaal vervoer wordt voor het continentale transport van tuinbouw/versproducten steeds belangrijker. De Rotterdamse haven is voor de import van versproducten nu al heel belangrijk maar zal door het aanbieden van multimodale voorzieningen voor continentaal vers vervoer nog belangrijker kunnen worden. Samen met het Havenbedrijf Rotterdam werkt de provincie Zuid-

Holland aan een continentale versdraaischijf in de Waal Eemhaven (Coolport). In dit kader wordt er met het betrokken bedrijfsleven (Deutsche Bahn, FFwrdRail) gewerkt aan railverbindingen via het Rail Service Centrum onder andere naar Berlijn. Verder is de provincie betrokken bij ontwikkelingen rondom binnenvaartshuttles voor reefer (koelcontainers met versproducten).

### **Gezonde planten, gezonde mensen**

De ambitie van Greenports Nederland is om bij te dragen aan duurzame productie van voedsel en siergewassen en het gebruik van deze producten te bevorderen. Voor de sector is er een wereld te winnen. Zo kan de sector successen beter uitdragen om daarmee het imago te verbeteren. De sector is zichtbaar in het maatschappelijk debat over de balans tussen noodzakelijke gewasbescherming om veilige en gezonde gewassen te kunnen blijven produceren en de milieu-impact daarvan. De sector zet in op een hogere groente- en fruitconsumptie, bijvoorbeeld via schoolfruit en een gezonder aanbod van voedingsmiddelen op de werkplek. Ook zet de sector in op vergroening van de steden ten behoeve van klimaatadaptatie en verbetering van de luchtkwaliteit.

In het kader van het thema gezonde planten is de transitietafel actief geweest in het proces van het ministerie van LNV om te komen tot een uitvoeringsprogramma Gewasbeschermingsmiddelen. Men is bezig met het opstellen van een handreiking voor het tuinbouwcluster met aansprekende voorbeelden. Nederland is op het gebied van tuinbouw immers gidsland als het gaat om weerbaar telen en het ontwikkelen van innovatieve tuinbouw productiesystemen. In het kader van verduurzaming van de teelt heeft de provincie in 2019 een POP3 subsidie toegekend aan een meerjarig onderzoekstraject naar verduurzaming van de teelt van hyacinten in de Greenport Duin- en Bollenstreek.

Voor wat betreft het thema gezonde mensen wordt ingezet op het verzamelen van bewijslast voor de gezondheidseffecten van gezonde voeding en vergroening. Daarbij ligt een focus op scholen, onder andere in Zuid-Holland (Alphen aan den Rijn, Greenport Boskoop). Hierbij wordt samengewerkt met de topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen.

### **Innovatie**

De ambitie is om wereldwijd toonaangevend te blijven als tuinbouwland. Dat is mogelijk door kennisontwikkeling, de toepassing van vooruitstrevende technieken en hoogwaardig uitgangsmateriaal, innovatieve producten, teeltconcepten en het leveren van logistieke oplossingen. Het streven is om de instrumenten van de overheid goed te laten aansluiten op de innovatiepraktijk van ondernemers. Waar sprake is van belemmeringen en barrières, bijvoorbeeld in wet- en regelgeving, wordt een gezamenlijke aanpak ontwikkeld om tot oplossingen te komen. De focus van de transitietafel Innovatie heeft de afgelopen tijd gelegen op het inrichten van werkgroepen op innovatiethema's. Er zijn werkgroepen gestart op aansluiting van ondernemers bij regelingen, op kennisinfrastructuur, circulaire tuinbouw en techniekontwikkeling. Daarnaast is het programma Koplopers naar kopgroep gestart.

De provincie Zuid-Holland participeert regionaal in het Innovatiepact Greenport West-Holland. Dit pact, dat in 2018 van start ging, wordt in 2021 wegens succes verlengd in de vorm van Innovatiepact 2. Het doel van het Innovatiepact is het behouden van de koploerspositie van de

tuinbouw op het gebied van kennis en innovatie. Mede door aanjaagfinanciering uit het Greenportsbudget van de provincie, bestaande uit bijdragen aan de governance en aan projecten, is tot nu toe via andere partijen door middel van het Innovatiepact 20 miljoen euro geïnvesteerd in de innovatie in de tuinbouw. Het gaat hierbij om innovatieve productietechnieken, zoals vertical farming, maar ook innovaties op het gebied van energie en circulariteit.

### **Arbeidsmarkt en onderwijs**

De ambitie is een robuust tuinbouwcluster in Nederland waar op lange termijn goed opgeleide theoretisch en praktijkgeschoolde mensen bijdragen aan een gezonde, circulaire tuinbouwsector. Op de middellange termijn is op alle niveaus een dreigend tekort is aan (gekwificeerde) mensen in het hele tuinbouwcluster. Daarom zijn afspraken op nationaal niveau nodig. Goede samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven is voorwaarde om te kunnen voldoen aan de personeelsbehoefte van het bedrijfsleven. Zowel kwalitatief als kwantitatief. De toegevoegde waarde van Greenports Nederland zit in het verbinden van initiatieven en in het opschalen van wat regionaal goed werkt. De transitietafel richt zich vooral op het opzetten van samenwerking en kennisdeling tussen alle verschillende initiatieven die lopen. Er is een gezamenlijk format ontwikkeld voor subsidieaanvragen op het gebied van onderwijs. De komende tijd gaat men aan de slag met een branding campagne om werknemers voor de tuinbouw te werven. Ook start men met de ontwikkeling van een landelijk netwerk van kennishubs.

De Zuid-Hollandse tuinbouwsector kan niet zonder arbeidsmigranten. De arbeidsmigranten zullen hier, al dan niet tijdelijk, ook moeten kunnen wonen terwijl de druk op de woningmarkt verder toeneemt. Met het programma huisvesting arbeidsmigranten beoogt de provincie het versneld beschikbaar krijgen van kwalitatief goede huisvesting voor arbeidsmigranten. Daarnaast wil de provincie via het programma kennis ontwikkelen en delen, experimenten uitvoeren en een ketenbenadering ontwikkelen. De eerste twee onderzoeken naar trends en ontwikkelingen en de aantallen arbeidsmigranten in de provincie zijn afgerond. In de gemeenten Westland en Noordwijk zijn experimenten gestart. Doel hiervan is het versneld zoeken naar, voor alle partijen, acceptabele vormen van verantwoorde en adequate huisvesting. Het stimuleren van kennis is concreet gemaakt door onder andere met Platform 31 een Leerkring Huisvesting Arbeidsmigranten te starten. Deze leerkring heeft tot doel het delen van kennis tussen gemeenten om gemeenten te helpen bij het verder vormgeven van hun beleid.

### **Internationalisering**

De ambitie is om focus aan te brengen in de benadering van de nieuwe markten. Daarbij is er respect voor verschillen tussen de branches en tussen. Hiervoor wordt een gezamenlijk communicatieplatform gevormd en informatie gedeeld over inkomende en uitgaande handelsmissies. Daarnaast is het de ambitie om de Greenports beter te laten aanhaken op Europese samenwerkingen en betere toegang tot fondsen creëren. Greenports Nederland kan als onafhankelijke nationale koepel de internationale positionering van de tuinbouw helpen bevorderen. Bijvoorbeeld door informatie te delen, regie tussen regio's te realiseren, overzicht te organiseren in handelsmissies en ontvangsten van buitenlandse delegaties en een gezamenlijke branding voor de business to business-markt te realiseren.

De tafel heeft gewerkt aan een internationaliseringsvisie die binnenkort gereed is. Ook zijn afspraken gemaakt met de topsector om overzicht te bieden van agenda's en activiteiten gericht op landenstrategieën en op profilering van de tuinbouw in Europa en internationaal. Als voorbeeld kan hiertoe de Zuid-Hollandse meerjarenaanpak voor China worden genoemd, die voor een groot deel in het teken staat van 'Feeding and Greening the Megacities'. Het is een manier om aan handelsbevordering te doen in regio's waar er een noodzaak is voor publiek opereren. Daarnaast is de provincie Zuid-Holland lid van het Europese netwerk ERIAFF waarbinnen de provincie samen met Noord-Holland en met andere Europese regio's een subnetwerk voor tuinbouw opzet. Doel van dit netwerk is kennis delen en de belangen van het tuinbouwcluster goed voor het voetlicht te brengen in Europa.

#### Participatie provincie Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland participeert in Greenports Nederland en de transitietafels, naast onze participatie in de vier regionale Greenports die geheel of gedeeltelijk binnen de provincie liggen. Gedeputeerde Bom-Lemstra is, naast voorzitter van Greenports Nederland, ook bestuurlijk trekker van de transitietafel Ruimtelijke Inrichting en is lid van het Transitiecollege Kas als Energiebron. Ook is zij voorzitter van de Greenport West-Holland.

De provincie Zuid-Holland verbindt haar inzet in de regionale Greenports met de ambities uit de nationale Tuinbouwagenda waar dat meerwaarde heeft voor het bereiken van onze doelstellingen en antwoord biedt op onze maatschappelijke vraagstukken. Daarnaast financiert de provincie Zuid-Holland samen met andere partners de programma organisaties van de vier Zuid-Hollandse Greenports en Greenports Nederland. Inzet van middelen vindt dekking in het bestaande budget voor Greenports. De besteding van dit budget richt zich op de doelstellingen, zoals verwoord in het omgevingsbeleid en het PZE, op het gebied van modernisering van het teeltareaal, energietransitie, agrologistiek, innovatie, internationalisering en netwerkversterking. We zoeken hierbij steeds naar cofinanciering vanuit het netwerk. Op de geijkte P&C besluitvormingsmomenten rapporteren wij u over de voortgang. Daarnaast rapporteren wij u jaarlijks over de voortgang van de uitvoering van de nationale Tuinbouwagenda. Eventuele herijkingen van ons beleid op het gebied van tuinbouw vinden plaats via het omgevingsbeleid.

Hoogachtend,  
Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

plv. secretaris,    voorzitter,

ir.J.C. van Ginkel MCM

drs. J. Smit

Bijlagen:

- Nationale Tuinbouwagenda 2019 - 2030